

Hvalodavanje za marijansko ljeto u Nardi sa željezanskim biskupom mons. dr. Egidijem Živkovićem

Papuk - Škola u šumi

5. stranica

U Novom Selu

12. stranica

U Mlinarcima

14. stranica

Komentar

Celjansko junačtvo

Jedan od najvećih izazovov našega vremena je na se zeti odgovornost, suprotstaviti se vihoru, prebroditi poteškoće ke se neminovno javljaju u našem životu. Moderni čovik, neprestalno čujemo u prodika, najgušće biži od problemov, darhin i slab je da se žilavo drži, lako se kupi, i naginje se spolom prema izdaji i predaji. A povijest je jur dosta puti pokazala zube, kako se tribi zahadjati s plašljivi, jakim jedino na riči, a moralno nije ni drugoga puta, nego othititi toga ki sebe rasprodaje, a s tim i zalog zajedništva. Sve takove misli šentekeru mi na pameti sad, kad smo jur prik celjanskoga shodišća, najvećega i najganutljivijega vjerskoga spravišća na ovom našem području. Gradišćanski Hrvati imaju u krvi tradiciju shodišća. Ne putujemo samo mi današnji ljudi, nego tako su činili i naši praoci, majke i dide sve dokle s političkim potezom nisu zeli mogućnosti hodočašćenja, u Celje, Kartež, Ratištof itd. Mi si gor predstaviti ne moremo, što su im iz žitka brisali s timi graničnimi odlukami, ali i ovo nije duralo do besvisti, i sva srića, vjera je je čvrsto držala. Gradišćanski Hrvati jur slobodno putuju, pišaču desetljeća dugo na spomenuta hodočasna mjesta pak još i dalje, ali u našem kalendaru kraj augustuša jur zdavno je rezerviran za Celje. Nigda smo imali sriču čuti od starijih hodočasnikov, kako je to izgledalo kad se je putovalo samo tri dane, tako u noći i po danu da se pobjeđuje daljina od 160 km. I danas su takovi junaki ki na se zamu muke trodnevnoga putovanja prvenstveno iz Koljnofa, a ni Bizonjci nisu manji u učinku od svojih 200 km čez pet dani, štoveć poznam i takove ki imaju hrabrost čez 24 ur napraviti put do Celja. Svaki ki se gane na shodišće tajnu nosi u sebi, od ke pak dolispada plašč uprav pred oltarom Celjanske Marije, s njom u medjusobnom razgovoru. Kad se čovik poklekne, kad suzami namače lice, i kad cijelo tijelo se drhće od spominkov, od fizičke boli do nutarnje vibracije i polag uzdaha nemirne duše. To je mjesto, kade se smiri oluja, kade se stiša strah od nepredvidljive budućnosti, kade junakovi pogledi govoru umjesto riči. A ta, ki je devetkrat sve ovo preživio, a deseti jubilarni put nikako mu ne dojde skupa, samo zavidno i s krvavim srcem se nasladjuje i živi jalno pred kipici na društvenoj mriži, u zaufanju da će bar još jednoč i njemu biti omogućeno to celjansko, jubilaro junačtvo.

Tiho

Glasnikov tjedan

Izborna je kampanja započela 24. kolovoza, po slovu zakona. Dok pišem svoju redovitu tjednu kolumnu, u hrvatskome narodnosnom biračkom popisu (zbrojimo li sva naselja u Mađarskoj) ima ukupno 1083 birača. Ako se ne varam, na dan raspisivanja izbora, 8. kolovoza, u njemu je bilo 1045 birača te će Hrvati moći utemeljiti državnu samoupravu koja će brojiti 31 zastupnika. Nastupajući će nam dani zacijelo donijeti više saznanja o tom. Vrativši se spomenutom datumu početka izborne kampanje, od toga datuma kandidati i kandidacijske organizacije mogu početi sakupljanje preporuka. Koliko kandidacijske organizacije trebaju pokupiti preporuka za državnu, koliko za teritorijalnu / glavnogradsku listu, to zakon propisuje kao i koliko kandidat za mjesnu samoupravu (iza kojeg također treba stajati potpis neke kandidacijske organizacije) treba prikupiti preporuka. Svi upisani birači mogu davati preporuke neograničenom broju kandidata, ali samo jedanput potpis istomu kandidatu. Prijaviti se s obrascem preporuka nadležnom izbornom uredu treba najkasnije do 9. rujna.

Preporuke je moguće sakupljati samo bez uznemiravanja te se birače ne može moliti to na radnim mjestima, u zdravstvenim i upravno-pravnim ili samoupravnim ustanovama te u sredstvima javnoga prijevoza.

Temeljem zakona državno izborna povjerenstvo utvrdilo je da se izbori za hrvatske mjesne samouprave mogu pokrenuti u 136 naselja u Mađarskoj, da se uz glavnogradsku može utemeljiti još šest teritorijalnih samouprava i jedna državna samouprava. Izbori se mogu inicirati u naseljima u kojima je po posljednjem popisu stanovništva barem 25 građana kazalo za sebe da su Hrvati. Zanimljivo je pogledati

podatke biračkih popisa u svih 136 naselja u kojima se mogu inicirati izbori za hrvatsku mjesnu samoupravu...

Važan je podatak da se birači koji žele glasovati na izborima 13. listopada 2019. godine, oni koji to žele, a još nisu upisani u hrvatski birački popis, u njega se mogu upisati (inače on je stalno otvoren još od izbora 2014. godine) do šesnaestog dana prije dana održavanja izbora, a to je 27. rujna do 16 sati. Vremena smo imali dosta proteklih pet godina, a imat ćemo ga i u nastupajućim godinama.

Birači u hrvatskim biračkim popisima moći će dati svoj glas za listu buduće glavnogradske te sedmočlanih županijskih samouprava, te za listu buduće državne samouprave kao i za kandidate mjesnih samouprava. Prilikom izlaska na birališta dobit će tri listića: jedan za mjesnu, drugi za županijsku (ako je moguće birati istu u toj županiji) i treći za državnu samoupravu.

Kod listića s imenima kandidata za mjesnu hrvatsku samoupravu je važno napomenuti da oni kandidati na mjesnim izborima postaju zastupnici koji dobiju najviše glasova birača... U skladu s time označava se X kod imena kandidata. Listić je važeći ako je X - om označeno najmanje jedan ili najviše tri (ili pet) kandidata (mogu biti dva, tri, ili četiri X-a). Mogu se birati kandidati po vlastitom nahođenju i svojim glasom određivati njihov redosljed u konačnici.

Što se tiče županijske / glavnogradske i državne samouprave glasa se za listu točnije za civilne udruge koje su postavile liste s imenima kandidata, tu nema biranja između kandidata. Narodnosni birač dobit će kovertu zelene boje, a da bi njegov glasovanje bilo važeće kovertu s izbornim listićima (listićem) treba zatvoriti (zalijepiti). Birači u hrvatskim biračkim popisima dobit će listić za listu (liste) za izbor državne samouprave, na svim biralištima u Mađarskoj, gdje za to imaju pravo i gdje ima upisanih birača u hrvatski birački popis.

„Dok pišem svoju redovitu tjednu kolumnu, u hrvatskome narodnosnom biračkom popisu (zbrojimo li sva naselja u Mađarskoj) ima ukupno 1083 birača.“

Branka Pavić Blažetin

Za javnost zatvorena sjednica Predsjedništva SHM-a

Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj 6. kolovoza 2019., u budimpeštanskom sjedištu Hrvatske državne samouprave, održalo je za javnost zatvorenu sjednicu. Na njoj, uz predsjednika Josu Ostrogonca i dopredsjednika Arnolda Barića, bili su regionalni predsjednici: Marijana Balatinac, Eva Išpanović, Enikő Kovač, Angela Šokac Marković, Edita Horvat Pauković, Jozo Solga, te kao gost predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

Kako za Medijski centar Croatica kaže predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, na dnevnom redu za javnost zatvorene sjednice bili su narodnosni izbori za zastupnike mjesnih, područnih i državnih samouprava. Predsjednik Mađarske János Áder za 13. listopada raspisao je izbore. Oni za zastupnike narodnosnih samouprava održavaju se na isti dan s općim izborima za mjesne samouprave. U područne narodnosne samouprave, kao i prije, bira se 7 zastupnika, u HDS-ovu Skupštinu 31 vijećnik. Predsjedništvo je jednoglasno prihvatilo da će Savez Hrvata u Mađarskoj postaviti kandidacijsku listu u svim regijama za zastupnike na mjesnoj, područnoj i državnoj razini. Također se jednoglasno prihvatilo da će se budući sastav Skupštine odrediti po stručnoj spremi kandidata. „Govorili smo o dosadašnjim iskustvima glede HDS-a, naravno o budućoj strukturi odlučit će zastupnici, ali naše je viđenje da treba ojačati odbore. U njima neka budu zastupnici sa stručnom spremom, i da aktivno rade u odborima“, reče predsjednik Ostrogonac, te je dodao da kod uvjeta znanje hrvatskoga jezika uvijek je na prvome mjestu. Na upit kako Savez zamišlja kampanju, predsjednik Ostrogonac odgovorio je da će po regijama biti sjednice, za sazivanje regionalni predsjednici dobivaju punomoć, i oni će izvijestiti nazočne primjerice i o tome na koji se način može upisati u registar hrvatskih birača, te o datumima i rokovima. Također, na tim će se skupovima odlučiti i o kandidatima na područne i državne liste. Savez će se oglašavati i u Hrvatskome glasniku i u hrvatskim medijima. Upitali smo predsjednika Ostrogonca i u vezi sa Savezovom kandidacijskom listom za HDS-ovu Skupštinu, tko će odlučiti za redoslijed kandidata na listi? „Na sljedećoj sjednici Predsjedništva, koja će biti 23. kolovoza 2019. u Baji, članovi tijela odlučit će o tome“, odgovorio je predsjednik Ostrogonac.

Kristina Goher

Potpoda od dva milijun forintov sambotelom Obrazovnom centru „Mate Meršić Miloradić“

Za protuličnim humanitarnim koncertom 10. augustuša na XXI. Dani Joškar-Ole u Sambotelu, u kom okružju bit će 3. septembra, utorak, konačno i prikdana obnovljena zgrada Hrvatskoga obrazovnog centra „Mate Meršić Miloradić“, Edita Horvat-Pauković, direktorici dotične ustanove uručen je dokument od ukupno dva milijun forintov potpore, što su skupadali različiti privatnici, fabrike i bolte i velikodušni pomagači. Tako je Györgyi d. o. o. ponudio 200 000 Ft, Csercsics d. o. o. podupira školu i čuvarnicu svotom od pola milijun forintov, Falco Zrt. je ponudio materijal za namještaj od pola milijun forintov, Prenor d. o. o. s biljkami, kiticami od 100 000 Ft će pridonesti lipšoj okolici institucije, Decathlon bolta osigurala je svotu od 150 000 Ft za kupovanje, Zaklada Joškar-Ola je dala 50 000 Ft, kot i Papp&Pezenhoffer

FOTO: EDITA HORVAT-PAUKOVIĆ

d. o. o., a Laslo Milišić, dobitnik na tomboli od Falco Zrt.-a 100 000 Ft za namještaj je prepustio takaj školi i čuvarnici. Villkász d. o. o. podupirač je od 50 000 Ft, Kozma bolta je ponudila 250 000 Ft za kupovanje, a Županijsko društvo odbojkašev je darovalo jedan defibrilator od 450 000 Ft.

Škola i čuvarnica „Mate Meršić Miloradić“ i ovim putem se zahvaljuje za velikodušnu potporu svakomu dobročinitelju!

Tiho

BUDIMPEŠTA

Sukladno odredbama Statuta Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice, predsjednica Udruge Eva Išpanović sazvala je sjednicu Skupštine Udruge, koja je bila 21. kolovoza 2019. u 17 sati, u Croaticinim prostorijama. Za sjednicu je predložen ovaj dnevni red: 1. Prijedlog i donošenje odluke o kandidatima za državnu listu; 2. Prijedlog i donošenje odluke o kandidatima za glavnogradska listu. Na sjednici je pribivalo 28 članova Udruge, koji su javnim glasovanjem odlučili da su kandidati za vijećnika HDS-ove Skupštine Jelica Pašić Drajkó i Stjepan Kuzma. Tajnim glasovanjem (jedan nevaljani glas) pak o kandidacijskoj listi zastupnika Hrvatske samouprave grada Budimpešte, a po odluci nazočnih članova lista je ova: Dinko Šokčević (27), Stipan Đurić (25), Veronika Drajkó (23), Kristina Goher (22), Mira Horvat (21), Branko Kovač (21), Ana Gojtan (20), Anica Petreš Németh (17).

VRŠENDA

Marijana Balatinac, članica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, sazvala je članstvo Saveza Hrvata iz Baranjske županije na sjednicu održanu 21. kolovoza u prostorijama vršendske Šokačke čitaonice. Tema je sastanka po njezinu prijedlogu bila narodnosni izbori 2019.

Kako saznaje Hrvatski glasnik, između ostaloga na sastanku su predložena imena kandidata za državnu listu Saveza Hrvata u Mađarskoj te za županijsku listu za izbor zastupnika Hrvatske samouprave Baranjske županije.

Dječji kamp KUD-a Tanac

KUD Tanac, kao i prošlih godina, tako i u ovoj organizirao je hrvatski kamp narodnih plesova za djecu. Kamp se provodio u Sportskom kampu u Orfivi (Orfú), nedaleko od Pečuha, blizu prirodnih vrednota planine Meček, od 22. do 26. srpnja. Prijaviti su se mogla djeca od 6 do 14 godina u školama gdje se predaje hrvatski jezik (Baranja, Šomođ i Bačka) i kod civilnih udruga koje se bave hrvatskim folklorom u istim županijama. Djeca su se prijavila uglavnom iz pečuškoga Obrazovnog centra Miroslava Krležje, istaknuto ona djeca koja su već i u prošlogodišnjim kampovima bila te mladi plesači skupine Pačići KUD-a Tanac. Prijavljena su djeca svrstana u dvije skupine, prema dobi i predznanju, kako bi se radionice i pojedinačna zanimanja mogla provoditi na najvišim razinama. U kampu su djeca mogla upoznati kulturnu baštinu Hrvata u Mađarskoj, posebice folklornu baštinu, narodne pjesme, hrvatske melodije, tradicijsku glazbu i hrvatski jezik. Kamp je nudio i druge sportske aktivnosti poput sportskih zanimanja (odbojka, nogomet, rukomet, badminton, natjecateljske igre), pristup plaži u obližnjemu vodenom parku, zajedničko veslanje na Pečuškom jezeru sa zmajskim čamcem, izlet u

Djeca su marljivo učila i korake i pjesme.

Ove su godine već svi iskušali veslanje s osmijehom.

Dobri su plesači zaplesali i na izletu kod mlina.

prirodu, ručne radionice, izlet koji uključuje posjet vodenom mlinu i upoznavanje staroga mlinarskog obrta, izradba zviždaljka od trske. Osim tih aktivnosti djeca svaki dan imala ples po skupinama prijedodne i poslijepodne uza živu glazbu tamburaškog orkestra. Uz to imali su i pjevanje, da bi upoznali tekstove i melodije plesova. Te radionice pjevanja pomagao je Antun Vizinić, koji je svojim glazbalima gajdama i harmonikom zasvirao djeci i naučio ih na lijep i čist glas. Na završnom danu priređenom u gimnastičkoj/plesnoj dvorani sportskog centra svaka je skupina predstavila drugoj skupini naučene plesove te izveli su i zajedničku koreografiju. Na završnoj je večeri sportska dvorana bila prepuna roditelja, baka i djedova koji su s ponosom, s radošću promatrali sve to, da pače neki su zaplakali od ganuća i veselja, zahvaljujući velikom trudu što su djeca ulagala cijeli tjedan. Predavači ljetnog kampa ujedno su i članovi KUD-a Tanac, dobri su stručnjaci hrvatskog folkloru i hrvatske tradicijske kulture Hrvata u Mađarskoj. Ples za mlađu skupinu (uglavnom djeca do osme godine) predavali su Mirjana Bošnjak i Robert Takač, a drugu su skupinu vodili Ramona Štivić i Jozo Savai. Veća je skupina ove godine dobila i gosta predavača Blaška Stanića, koji je u četvrtak prijedodne proveo vrijeme s djecom i upoznao ih s novim tehnikama usklađivanja i plesa. Nakon dugačke probe djeca su bila iscrpljena, ali su bila vesela jer su mogla naučiti nešto novo, ono što rade i odrasli. Odgovorni je nastavnik za sportske aktivnosti bio Nikola Ištoković, nastavnik tjelesnog odgoja. Cilj je kampa da djeca zavole hrvatski folklor, kulturu i jezik, te da pomoću toga ojačaju svoju hrvatsku samobitnost, koji će cilj članovi KUD-a Tanac, i sada već i djeca, zapamtiti i truditi se ostvariti cijeli život.

Ramona Štivić

Papuk – Škola u šumi

U organizaciji Lovačke, gastronomske i kulturne udruge Pečuško-baranjskih Hrvata, u Planinarskom domu Jankovac održan je petodnevni kamp „Škola u šumi“, uz pomoć podružnice Hrvatskih šuma Slatina, kaže nam predsjednik udruge Franjo Barić. U kampu je od 8. do 12. srpnja sudjelovalo petnaestero djece u dobi od 8 do 12 godina koji su bili smješteni u narečenom Domu i cijeli su tjedan zajedno sa svojim domaćinima istraživali okoliš i papučke šume, imali zanimljive radionice i izlete te zabavne sadržaje. Kako nam reče Nataša Rap u ime Hrvatskih šuma, djeca su uživala u raznim pustolovina-

ma – od upoznavanja s dječjim pričama vezanim uza šumu (Šuma Striborova), te samim šumama na području šumarija Čačinci i Voćin, do promatranja divljači, sakupljanja šumskih materijala i izradbe plakata i ukrasnih predmeta od njih. Posjetili su Arboretum Lisičane, slušali predavanja o Parku prirode Papuk. Na njih su pazili Milica Klajić Tarađija, Jadranka Kadija i Mišo Udvarac.

Igre je bilo napretek.

Mnogo toga smo naučili.

Fotografija za uspomenu u Arboretumu Lisičani

Uredio je tri izvora, uklonio dio šume i oblikovao širu dolinu; u njoj oblikovao dva jezera usmjeravajući prema njima brojne izvore podno stjenovitih obronaka s istočnog ruba doline. Potom je kanalizirao potok iz jezera i usmjerio ga prema trećem manjem jezeru na zapadnom dnu doline, na mjestu gdje se dolina obrušava u kanjon rječice Kovačice. Time je stvorio posebnu zanimljivost: slap Skakavac. Četiri je puta u dvadesetom stoljeću građen dom Jankovac. Zadnji, peti put, nakon Domovinskoga rata. Danas njime upravljaju Hrvatske šume. Djeca sudionici kampa mogli su se upoznati sa svim navedenim, te s ljepotama planine Papuka, koji se uljepšava i kroz projekt „Geopriče UNESCO-ova geoparka“. Prekrasna prirodna oaza doline potoka Dubočanka, planinarske staze, biciklističke staze... Adrenalinski park Duboka. Park prirode Papuk obuhvaća prostorno najveći dio planine Papuk, te djelomično Krndije, glavnog pružanja SZ – JI. Prostire se na površini od 336 km² (33 600 ha), a nalazi se administrativno na području dviju županija, Požeško-slavonske i Virovitičko-podravске.

Bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta. Arboretum Lisičani, desetak je kilometra od Voćina, a dvadesetak od Slatine. Prekrasno mjesto koje se polako obnavlja. To je jedan od tri arboretuma u Hrvatskoj. Hrvatske su šume 2013., u suradnji s mađarskim partnerima te s Virovitičko-podravskom županijom i županijskom Razvojnoum agencijom Vidra, provele IPA projekt Programa prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska na jačanju prirodnih šumskih zaliha pod nazivom Nature No. 1 (Priroda je prva i dragocjena) vrijedan 552 028,26 eura. S hrvatskim dijelom sredstava u iznosu od 272 000 eura uređeni su putovi i jezero, postavljene ploče s kartama i opisima biljaka, uređena mjesta za odmor, klupe i sjenice. Obnovljeni arboretum, koji je utemeljen 1979., a stradao u Domovinskom ratu i godinama poraća predan je na uporabu 2013. godine. Arboretum se proteže na pedesetak hektara, i još ima posla oko njegova uređenja. Tu je i srušena zgrada vidikovca...

Valja znati da je u tom arboretumu od prvog unošenja sadnog materijala 1963. do kraja 1985. godine posađeno oko 1100 taksona i hortikulturnih kultivara, a prije Domovinskog rata s oko 2500 različitih vrsta drveća i grmlja iz gotovo cijeloga svijeta Arboretum Lisičine bio je jedan od najvećih u jugoistočnom dijelu Europe. Sve je to uništila velikosrpska agresija na Hrvatsku jer tijekom Domovinskog rata Arboretum je bio zauzet i uništen. Ovo sve saznala sam u jednom danu druženja i posjeta sudionicima Kampa, a što bi tek saznala učeći s njima od ponedjeljka do petka!

Branka Pavić Blažetin

Blagdan Velike Gospe u Popovcu

Santovci sudjelovali na natjecanju svatovskih zaprega

Članovi Santovačke konjičke udruge 15. kolovoza 2019. gostovali su u Hrvatskoj, te bili sudionici svetkovine Velike Gospe u marijanskome svetištu Marija Lurd u baranjskom Popovcu.

Program je počeo okupljanjem ispred katoličke crkve sv. Josipa u Popovcu, nakon čega je slijedio svečani ophod do svetišta Marije Lurdske u popovačkom brdu. Uslijedila je 8. smotra svatovskih zaprega, izbor najljepše zaprege, te svečana misa.

U ranim popodnevnim satima u organizaciji popovačkoga Konjičkog kluba „Baranjsko biserje“ priređeno je natjecanje svatovskih zaprega u kategoriji preciznosti, brzinske utakmice te teključkom jahanju.

Kako je prije nekoliko godina počela prijateljska suradnja konjičkih udruuga sela Santova i Popovca, Santovci su i ove godine gostovali u Popovcu. Na natjecanju svatovskih zaprega sudjelovali su István Reusz, koji je osvojio drugo mjesto, te Damir Milojević, a u teključkom jahanju Gergő Reusz, koji je s najboljim vremenom osvojio prvo mjesto u jahanju. Dodajmo da je pobjednik natjecanja svatovskih zaprega bio mladi Adrian Toth iz Dalj Planine, član vukovarske konjičke udruge.

Članovi santovačke družine

Zaprega Istvána Reusza, suvozač Gergő Reusz, osvojila je 2. mjesto.

Zaprega Damira Milojevića sa suprugom Evom i kćerkom Mirjanom

Cjelodnevna je priredba obogaćena bogatom gastronomskom ponudom domaćih proizvoda, a druženje je u večernjim satima završilo zajedničkom večerom i plesnom zabavom sudionika. Dodajmo da će Santovci na uobičajenom natjecanju dvoprega, u organizaciji Santovačke konjičke udruge, 31. kolovoza ugostiti svoje prijatelje iz Popovca, na čelu s Nikicom Matkovićem, predsjednikom KK „Baranjsko biserje“.

S. B.

XIII. trojni međunarodni rukometni susret u Santovu

U organizaciji domaće Sportske udruge „Bačka“, 17. kolovoza u Santovu je priređen već redoviti međunarodni rukometni turnir, trojni susret na kojem su ove godine sudjelovale muške rukometne momčadi iz Petrijevac, Kecela i Santova. Na XIII. trojnom rukometnom turniru o pobjedniku je odlučivao posljednji susret u kojem su igrali domaćini Santovci i gosti Petrijevacani. Do kraja vrlo izjednačen susret završio je minimalnom pobjedom domaćina 28-27. Kako je turnir igran na Dan Santovaca, nakon svečanoga proglašenja rezultata i večere druženje je nastavljeno na tamburaškoj večeri TS „Santovci“ i prijatelji, te na balu uz orkestar „Podravka“ iz Martinaca.

Petrijevačka (plava) i santovačka momčad

S. B.

Hrvatski dan u Birjanu

U organizaciji Hrvatske samouprave sela Birjana, 13. srpnja 2019. godine priređen je IX. Hrvatski dan. Ta redovita priredba svake je godine jedna od istaknutih te i najvećih u organizaciji Samouprave. Hrvatska narodnosna samouprava ovog naselja prije desetak godina organizirala je hrvatsku plesnu skupinu, koja i dandanas djeluje, čak sve dalje i dalje širi i nosi glas naselja i Hrvata u njemu. Na poticaj mještana te sestre Milice i Mirjane Murinji, koje su i članice Hrvatske samouprave te folklorne skupine, svake se godine nova koreografija uči i predstavlja za taj Hrvatski dan. Ove je godine već od siječnja započeo rad na novim koreografijama skupine. Zahvaljujući dobivenoj potpori na Natječaju „Csoóri Sándor“, plesači mjesne skupine mogli su naučiti novu koreografiju, koja je sastavljena od plesova kašadskih Hrvata Šokaca. Koreografiju je sastavila bivša voditeljica kašadskog KUD-a Dola Rita Vorgić, koja je organizirala redovite probe

Mladi mohački folklorišti u povorci

Izvedba dugo pripremljene nove koreografije birjanske Folklorne skupine

Svetu je misu služio vlč. Augustin Darnai.

Tijekom mimohoda svirao je „Mladi orkestar“.

Zaplesalo se zajedničko kolo.

plesa, pjevanja, zajedničke probe s orkestrom, da bi skupina 13. srpnja 2019. godine u najprivlačnijem obliku izvela novonaučenu koreografiju. U uvježbavanju pjevanja uz spomenutu koreografiju pomogle su Andrea Kollar i Evelin Elter. Da bi koreografija još vjerodostojnije prikazala folklornu tradiciju Hrvata Šokaca iz okolice Kašada i Semartina, folklorna je skupina kupila cjelovite izvorne nošnje za izvedbu te koreografije. Tako su pripreme započele već na početku ove godine i svi su čekali dan izvedbe nove koreografije i zajednički dan Hrvata u Birjanu.

Program Hrvatskog dana, kao i svake dosadašnje godine, započeo je u poslijepodnevnom satima dočekom gostiju u domu kulture, kamo su stigli svi sudionici kulturnoga programa. Nakon maloga gostoprimitstva skupine su se obukle u svoje nošnje i tako je program nastavljen svetom misom u mjesnoj crkvi koju je služio velečasni Augustin Darnai. Zatim je slijedio mimohod i folklorna povorka svih sudionika kroz birjanske ulice, te kod nekih hrvatskih kuća i obitelji bila je manja stanika, gdje se zapjevalo, zasviralo i zaplesalo skupa s domaćinima, te su domaćini zahvalili na zabavi domaćim kolačima, pićem, rakijom i vinom.

Stigavši do kulturnog doma, otpočeo je kulturni program. Nažalost, zbog lošeg vremena i zbog kiše kulturni se program odvijao u domu kulture, ne na slobodnom trgu ispred crkve. U programu smo mogli vidjeti pečuški Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, dječju i omladinsku skupinu Mohačke čitaonice uz pratnju „Mladog orkestra“, muški pjevački zbor „Belami“ iz Belišća te birjansku Hrvatsku folklornu i Dječju skupinu. Na kraju dana slijedilo je druženje i večera, a potom Hrvatski bal uz Orkestar „Juice Team“ i mnogo zainteresiranih iz okolnih naselja.

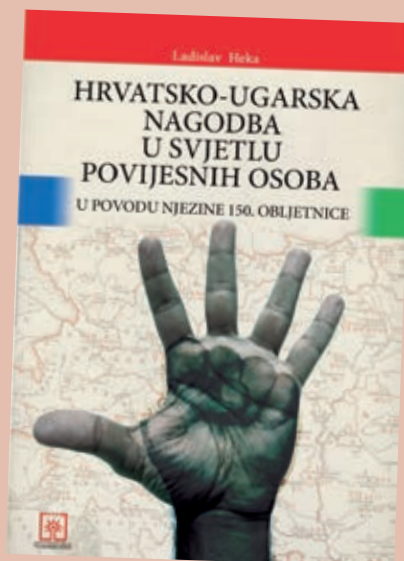
Ramona Štivić

Hrvatsko-ugarska nagodba u svjetlu povijesnih osoba: u povodu njezine 150. obljetnice

Hrvatsko-ugarska nagodba u svjetlu povijesnih osoba: u povodu njezine 150. obljetnice naziv je nove knjige Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata čiji je autor Zavodov dugogodišnji suradnik docent dr. sc. Ladislav Heka iz Segedina. Publikacija je izišla iz tiska polovinom kolovoza, kao treća knjiga u Biblioteci Prinosi za povijesna istraživanja. Ova povijesna knjiga ima 296 stranica, a sadržaj je podijeljen na dva dijela: Nastanak Hrvatsko-ugarske nagodbe (str. 13-86.) i Najznačajnije osobe Hrvatsko-ugarske povijesti (str. 89-284.), te dva autorova napisa u vidu Proslava (str. 9.) i Pogovora (str. 285.) te popis literature (str. 286-295.).

Knjiga je nastala uporabom autorovih prijašnjih radova objavljenih u hrvatskim znanstvenim izdanjima, a objavljuje se u povodu 150. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe. Hrvatsko-ugarska državna zajednica jedna je od najdugovječnijih zajedničkih država dvaju naroda u europskoj ustavnopravnoj povijesti, nastala 1102. krunidbom kralja Kolomana u Biogradu na Moru i potrajala sve do raspada Austro-Ugarske Monarhije 1918. godine. Autor napominje da su tijekom „816 godina zajedničke prošlosti dvije /su/ zemlje i narodi proživjeli različite faze međusobnih odnosa“. U knjizi predstavlja „temelje nagodbenoga zakona te neke od hrvatskih državnika, političara i dužnosnika koji su odigrali značajnu ulogu u hrvatsko-ugarskoj državnoj zajednici. Među njima su obitelji Zrinski, Gorjanski i Grašalkovići, nadbiskup i državnik Ivan 'Vitez' od Sredne, veliki župan i pjesnik Josip Rudić Aljmaški, veliki župan, ministarski savjetnik i pisac Mirko Bogović, ban i književnik Ivan Mažuranić, ugarski premijer i hrvatski ban Karlo Khuen-Héderváry, rektor, političar i pisac Franjo Marković, te biskupi Josip Juraj Strossmayer, Ivan Antunović i Matija Pavao Sučić.“ U svom pogovoru on dodaje da bi „popis osoba mogao je biti znatno dulji, ali smo se po vlastitu odabiru opredijelili za gore navedene. Naglasak je stavljen na osobe koje su djelovale u poslijenagodbenome razdoblju, a osobito je istraživana njihova aktivnost u Ugarskom parlamentu.“

Knjigu je uredila Katarina Čeliković, likovna oprema djelo je Darka Vukovića, a izdavanje ove knjige novčano je pomogao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

MATIČINA LJETNA ŠKOLA HRVATSKOG FOLKLORA

I ove je godine održana Matičina ljetna škola hrvatskog folklora. Program škole trajao je od 1. do 12. kolovoza, a voditelj je škole bio Andrija Ivančan koji je vodio i plesnu sekciju. Uz njega je voditelj tamburaške sekcije bio Tibor Bün s gostom predavačem maestrom Sinišom Leopoldom, te voditelj sekcije tradicijskih glazbala Vjekoslav Martinić. Voditeljica je projekta bila suradnica Hrvatske matice iseljenika Snježana Jurišić. Škola je održana u Zadru, a obučavali su se narodni plesovi, glazba i pjesme iz Turopolja, Moslavine, Posavine, Bilogore, područja Slatine, Donjeg Miholjca, Orahovice, Našica, Nove Gradiške i Požeške kotline, Baranje, Valpovštine, Brodskog Posavlja, Đakovštine, zapadne Slavonije, područja Županje i Vinkovaca te Srijema. Predavali su se i plesovi Hrvata koji žive u Vojvodini (Srbija), Mađarskoj i Bosanskoj Posavini u BiH. Od teorijskih predavanja na programu je bila kinetografija i osnove notnog pisma te nošnje panonskog područja. Završni je program održan 11. kolovoza, a na školi je sudjelovalo umalo sto polaznika.

BUDIMPEŠTA

Ove će godine trideseti put kucnuti čaše u vinskoj četvrti grada Budimpešte. Naime, od 30. kolovoza do 1. rujna po ulicama Budafok-Téténya održava se Festival vina i pjenušca. Domaće vinarije i proizvođači šampanjca ponovno će otvoriti svoja vrata ljubiteljima ovih napitaka, a uz kušanje nude se brojni koncerti i zabavni programi. Na manifestaciji redovito sudjeluje i Hrvatska samouprava XXII. okruga, ovoga puta na njihov poziv u nedjelju, 1. rujna od 13 sati, na Sajmenom trgu (Piac tér) nastupa Izvorna folklorna skupina, u pratnji tukuljskoga tamburaškog sastava Ledina.

Svečanost otvorenja školske godine 2019./20. u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkome domu bit će 2. rujna 2019. u 8.30 sati, u školskom predvorju.

Trenutak za pjesmu

Svršetak ljeta

Ničemu ti neće služiti stihovi koje sada pišeš

Dan se mračni i kiše s kraja ljeta ispiru grad

Zahvalnost asfalta isparava naše korake

Odlazi ljeto

I s njime započinje još jedno presvlačenje koža

Zreli plodovi jeseni pokazuju začetak smrti:

Crv sumnje opsjeda sve što si ikad htio

Kiše ispiru grad i odnose sa sobom pijesak

I žene i noći, šetnje uz obalu i šetnje boricima

Književne rasprave i političke debate

Ulaženja u more, barove, talog ispijenih čaša

I riblje kosti; cijele naplavine istina kao stihove

Koji ikada nisu živjeli.

Boris Maruna

26. Peruška tabor katoličanske mladine u židanskoj lozi

Trideset i tri dice iz cijele okolice, petnaest pomoćnikov i šesnaest šantorov u židanskoj lozi kod hodočasoga mjesta Peruške Marije ter i jedan cucak. Prvi taborški, pod imenom Mogyi, u historiji ovoga kampa katoličanske mladine, kojega ljetos po prvi put pelja Mirjana Šteiner, direktorica židanskoga Kulturnoga doma. Blizu prirodi, u učnji, igri, međusobnoj komunikaciji i ne nazadnje u vjeri. S mašom, predavanji, djelaonicami, gibanji, naticanji, izleti, turami, kupanjem i uz to još s bezbrojnim doživljaji i presenećenji. Jedna stvar je pak gvišna, biti kotrig ove „Peruške familije“ nije samo veselje i dobra zabava, nego i čast i dokaz kako ostati vjeran/vjerna katoličanskomu žitku, prijateljstvu i prirodi. A polig toga znamda svakomu i nešto drugo leži na srcu, što je najzad donese simo svako ljetu, koncem julija do početka augustuša u Marijino lozno objamljenje.

István Császár, biskupski tajnik iz Sambotela, je takaj maševao

Štefan Dumović, pokrovitelj, i Mirjana Šteiner, peljačica tabora

Ni velika buka u dibini židanske loze, na što bi računao človik u ovakovu dobu, kad zna da tamo je dičji plac za igranje. Tajna se otkriva onda, kad se suočavamo s činjenicom pri nogi Peruške kapele da uprav dura djelaonica. Okol' stola se stvaraju suvenirni i spominki Peruškoga tabora, ali se pripravlja dani, kojega živi anđeli-čuvari naminjaju zaštićenikom ki zato ne znaju. Dojdu gosti iz Austrije ki za ofriščavanje i lipe jačke daruju svim kotrigom sladoled, a polako dojde ura i svete maše, ku ovput predvodi biskupski tajnik iz Sambotela, István Császár i na kraju i on daruje svete kipice svakomu diozimatelju. Kad je Štefan Dumović, farnik Hrvatskoga Židana i pokrovitelj tabora, nazočan, onda je i šala osigurana, svako dite srdačno i s ljubavlju odgovara na svako postavljeno pitanje. Ne more vanostati od silnih objamljen ni taborški cucak Mogyi, koga obožavaju posebno mladji taboraši, stalno ga miluju, a on se kupa u priznanji i pohvala. Dica su samo-

stalna, je ki ima negda-negda veliku želju da se otpravi domom, pak i suze znaju krenuti, ali ta čut mine kad dojdou tovaruši bistvati, milovati, ali ki-ta peljač s riči batrenja i ljubavi. Ova sloboda, ova veličanstvena organizacija, boravak u prirodi sve je u jednoj rečenici židanskoga Andraša Kovača, ki odlučno kaže: „Dovidob mi je ov najbolji tabor. Ništ se ne mora k njemu dodati, ni zeti, ovo je ovako dobro, kako jel!“. Pod peljanjem Mirjane Šteiner katoličanski kamp funkcionira jur po dobri šema i rutini, za kojega je jur teško, bilo što novoga izmisliti, kako kaže i ona, ali svenek su novi pomoćnici, novi taboraši, ki pak donesu osvježenje. Zvečega pak svi znaju svoju zadaću, tako dica kot i člani organizacijskoga tima. Tema tabora je ljetos „Naša crikva, crikve u svitu“, za što su napravljene i makete, od česa se je razgovaralo, a održana su i predavanja. Najomiljeniji programi su jačenje, meta, tj. bejzbol i igra anđela čuvara, a najvridnija je sloboda u prirodi, čemu je kraj u nedilju sa svetom mašom. I zatim ide najbolnija točka tabora – međusobno opraščanje, aš dica mislu da neće se najti jedno ljetu dugo, samo kljetu, ponovo u isto vrime na istom mjestu, u 27. Peruška taboru.

Tiho

Kulikimi stanemo u šator na fotografiranje

Diozimatelji, pomoćnici, gosti i voditelji tabora

Racko proštenje u Erčinu

Erčinska Hrvatska samouprava i ove je godine organizirala tradicijsko Racko proštenje, koje je održano 17. kolovoza u prostorijama gradskog Općeprosvjetnog središta Józsefa Eötvösa. Zbog rekonstrukcijskih radova na crkvi Velike Gospe, misa je bila u narečenom središtu. Misio je benediktinac, otac Anijan Marko Mogyorósi, a misno je slavlje uveličao tukuljski Crkveni zbor. Ministranti su bili: Mate i Mikša Marcinko, a misna je čitanja govorio Josip Silađi.

Benediktinac, otac Anijan Marko Mogyorósi i ministranti

Erčinski racki Hrvati svoju su crkvu podigli u čast Velike Gospe, njezin je kamen temeljac postavljen 13. svibnja 1762. Godine su učinile svoje te je ona podosta u trošnome stanju, zbog toga su ove godine i započeti rekonstrukcijski radovi na njoj. Tako ove godine nije bilo mimohoda od crkve do Općeprosvjetnog središta Józsefa Eötvösa, ali brižni su vjernici skladno prigodi uredili prostor, uza svijeću na pozornici bila je slika Racke Madone, ispred nje neizostavni simbol mudrosti i ljubavi, grančica ružmarina, po stolu liturgijski predmeti, a zdesna zastava erčinskih Hrvata. Budući da je nakon mise bio susret zborova, na misnome slavlju uz domaćine, bili su i vjernici iz Harkanja, Kalače, Kozara i Tukulje. U gradu Erčinu jezik predaka jedino se čuva u pjesmama i molitvama, tako da zaista je veličanstvena prigoda kada se misa služi na hrvatskome jeziku, što je toga dana činio benediktinac, otac Anijan Marko Mogyorósi. Govoreći o važnosti blagdana Velike Gospe, svetkovine Uznesenja Blažene Djevice na nebo, pater Anijan je naglasio da se svi mi trudimo pronaći blaženstvo

u svome životu, ali smo svjesni da se ono u potpunosti ne može pronaći na zemlji. „Trebalo postojati jedno mjesto pripravno za sve nas, gdje je blaženstvo potpuno. I zbog toga, ovaj današnji dan i svetkovina Velike Gospe treba učvrstiti nas hodočasnike na ovoj zemlji, da uzdignemo svoj pogled k nebu, i da ne budemo žalosni i turobni, spuštenih pogleda na zemlju. Trebamo uzdignuti

Dio domaćih vjernika...

... i iz Kozara

Tukuljski Crkveni zbor

pogled prema suncu jer tamo je Isus Krist, tamo je naš cilj. Svaki dan dolazi pomoć iz Božje providnosti“, naglasio je u propovijedi otac Anijan. Kako reče u drugom čitanju, Isus Krist novi je Adam, te po prvom Adamu došao je svijet grijeha, a s dolaskom novog Adama stiže i svijet otkupljenja te spasenja. I po tome primjeru, s Evom dolazi smrt i grijeh u ovaj svijet, a s novom Evom, s Blaženom Djevicom Marijom dolazi spasenje. Ali ovo spasenje ne dotiče samo našu dušu nego dušu i tijelo. Svoju je propovijed, za one koji ne razumiju hrvatski, ukratko sažeo na mađarskom jeziku. Nakon mise svi su vjernici pozvani na zajednički objed.

Kristina Goher

Hvalodavanje za marijansko ljeto u Nardi sa željezanskim biskupom

Dr. Egidije Živković: „Hvala za to da ste ovo ljeto pogostili Putujuću Celjansku Mariju, a s tim ste postali i hodočasno mjesto..“

Kraljeva je u Nardi prerasla u još veći svetak, ne samo za Nardarce nego i za vjernike cijele Pinčene doline, i zbog dolaska mons. dr. Egidija Živkovića, željezanskoga biskupa. Uzrokom se je istaknulo zbogomdavanje milosnomu kipu Putujuće Celjanske Marije, jer pilj je cijelo jedno ljeto gostovao od Narde do Petrovoga Sela, u Hrvatski Šica i Gornjem Četaru, i s vrmena na vrime primao hodočasne grupe, ter osvidočio i na državni, županijski, a i lokalni priredba. Toga dana pred 15 uri i pred nardarskom crkvom su se poredale mjesne žene u hrvatsko-črljeni celjansko-nardarski majica, ke su u minulom periodu na odličnu ocjenu položile ispit gostoljubivosti, podvaranja i šikanosti.

„Majka Božja Celjanska, moli se za nas“, odzvanjala je jačka u prepunoj crkvi Narde, u koj bi se teško našlo još jedno slobodno mjesto toga utorka. Pred oltarom međjugorske sviće su gorile, a cijeli jedan kruh svezan je bio s ugarskom pantlikom kot dar Šičanov. Tako je primljen željezanski natpastir s okraj granice, a došli su pravoda i vjerniki iz Austrije. Tamás Várhelyi, domaći farnik, najprlje je izrekao pozdravne riči, a na to je odgovorio i gost, mons. dr. Egidije Živković: „Pred piljem i kopijom Putujuće Celjanske Marije se najsrdačnije zahvaljujem na lipom pozdravu i toploj dobrodošlici. Veselim se da se smim danas s vami skupa ovde oprostiti od Putujuće Marije Celjanske. Sigurno vam je k srcu prirasla ovo ljeto, i znam da vam se je teško od nje lučiti. Ali sad skupno željimo se njoj pomoliti, nju zvišavati i podičiti s našimi jačkami, molitvami, nju za zagovor prositi i se tako od nje lučiti.“ U okviru pobožnosti su dalje pjevane najlipše marijanske jačke, a za štenjem željezanski natpastir se je ponovo obrnuo u prodiki vjernikom. Čestitao je svim Štefanom, Štefanijam i slavljeniku rodom iz Narde, pateru Štefanu Vu-

kiću ki je ta dan svečevao ne samo imendan nego i svoj rodjendan. „Hvala na pozivu i srdačnom primanju i hvala i za to da gajite, da čuvate uz ugarsku i vašu materinsku rič, i našu hrvatsku kulturu. To ne činite nek sada, nego ste činili i prlje u teški časi i to vas prosim, činite i dalje da ne bi se ova rič, ova jačka, ova kultura med vami, u Pinčenoj dolini zgubila. Hvala za to da ste ovo ljeto pogostili Putujuću Celjansku

Mons. dr. Egidije Živković pozdravlja vjernike

Prepuna nardarska crkva

Mariju, a s tim ste postali i hodočasno mjesto. Vi ste malo selo, ali ste tolike ljude ugostili i uvijek sam samo dobre riči čuo, kako ste se družili i pravo kršćansko zajedništvo gajili. I zato vam kanim danas reći, velika hvala. Hvala za to dobro susidstvo, hvala za sve vaše uske veze i za dobru suradnju u prošlosti, a sada još već, pod novimi uvjeti ove otvorene nove Europe da skupno ta put dalje idemo i se tako med sobom podupiramo, da ne bi se kot vjerniki ali i kot narod u ovom času zgubili.“

Prodičač je uz to prikdao domaćinom celjanski križ i marijansku sviću sa simbolom da je Bog našgao svitlost u svitu, a svića je ta ka nas sprohadja na važni točka našega kršćanskoga žitka, od rodjenja do smrti. Za molitvom pred Oltarskim Sakramentom i litanijom Lovretanske Blažene Divice Marije slijedila je zadnja prošecija na glavnoj nardarskoj ulici sa štatuom Putujuće Celjanske Marije. U završetku pobožnosti, Kristina Glavanić, načelnica Narde, ganutljivo se je zahvalila biskupu za prvi njegov dolazak u Nardu i za marijansko ljeto ter njegove milosti i za spominak je prikdala umjetničko djelo sa slikom sambotelske katedrale. „Zbogom ostan, Marija, tisućkrat pozdravljena, zbogom ostani i putuj s nami, Marija, Mat Celjanska...“, je tako jačuć zatvoreno hvalodavanje, a drugi dan se je ujutro piše odvud ganula, po prvi put samostalno, hodočasna grupa Pinčene doline s biskupskim blagoslovom dr. Jánosa Székelya. *Tiho*

Zadnji put u prošeciji s kipom Putujuće Celjanske Marije

Hrvatski dan u Novom Selu

U organizaciji Hrvatske samouprave Novoga Sela, 28. srpnja 2019. godine priređen je tradicionalni Hrvatski dan povodom Svete Jane, u čast koje svetice 1897. godine podignuta je crkva u selu. Uobičajeni Hrvatski dan započeo je svetom misom u mjesnoj katoličkoj crkvi, koja je toga dana bila prepuna vjernika. Zatim, s početkom u 16 sati, slijedila je izložba radova Pavla Gadanjija, koji je poznat izrađivač gajda među Hrvatima u Mađarskoj.

Bač Pavo Gadanji

Dio izloženih duda

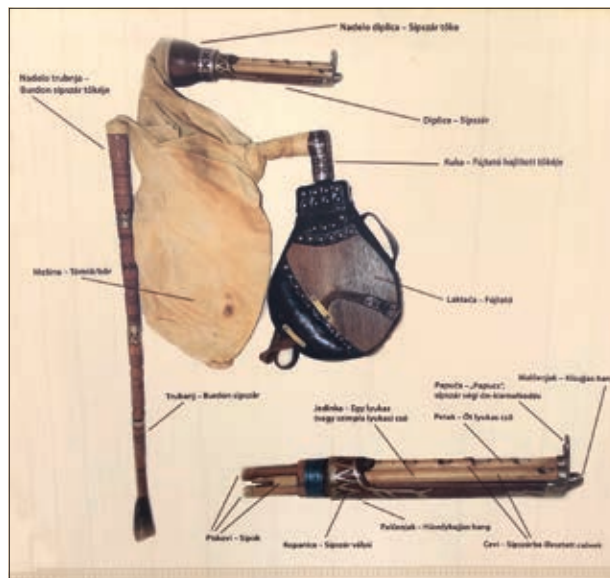
Izložbu je otvorio poznati gajdaš i etnograf dr. sc. Andor Végh, koji je svoja znanja na polju gajda, dude stekao zahvaljujući bač-Pavlu. Nakon pregledanja izložbe slijedio je kulturno-folklorni program uz nastup KUD-a Mohač te gajdaša iz Hrvatske i Mađarske. Mohačani su izveli ukupno četiri koreografije, dvije šokačke i dvije iz okolice Mure. Njih su pratili Orkestar „Čeča“. Između tih koreografija čuli smo mađarsku dudašku glazbu na mađarskim dudama u izvedbi poznatoga gajdaša Dávida Királyja iz Stolnog Biograda. Nasreću, već ali nam zapjevao je bač Pavo Gadanji (nažalost, zasvirati nije mogao) koji je veselo i s radošću zabavljao svakoga tko ga je ikada zamolio. Osim toga smo čuli smo i hrvatske napjeve u izvedbi Dražanina Filipa Golubova, koji je

zasvirao i zapjevao melodije zapadnog Šomođa. U glazbenom dijelu surađivali su i Antun Vizin na harmonici, koji je rodom iz Bačke, te su zasvirali bunjevačke pjesme, a potom Martinčani Franjo Dervar Kume i Andrija Hideg Lulo te Pečušac Richard Patkos, koji je jedan od najmlađih gajdaša i izrađivača gajda. Ta se skupina svirača zove Orkestar Mišina, po malom dijelu gajde. Osim svirke, slušajući program, mogli smo saznati što je razlika između gajda i dude, te mogli smo poslušati posebitosti neke melodija na gajdama pa istu melodiju i na harmonici. Nakon programa bila je zajednička večera svih sudionika, a potom Hrvatski bal gdje je svirala martinačka Podravka.

Ramona Štivić

Orkestar Mišina

Mala stranica

Pustarska samouprava okupila svoju mladež

Pustarska je Hrvatska samouprava ove godine od 29. srpnja do 2. kolovoza četvrti put organizirala Hrvatski kamp tradicija u kojem su sudjelovala djeca od predškolske dobi sve do srednjoškolaca. Tijekom tjedna sudionici su uživali u raznovrsnim programima s tematikom hrvatske kulture i tradicija, bili na izletu, kupanju i igrali športske igre.

Sudionici pustarskog kampa

Mislimo da u naselju gdje nema nijedne odgojno-obrazovne ustanove, teško je okupiti mlade, ali čini se da u Pustari nije. Iz godine u godinu ljetni je kamp pun djece, možda je to i zbog sportske tradicije u koju i Seoska samouprava ulaže i pruža svu mogućnost za razne sportske igre, od stolnog tenisa, odbojke, šaha do nogometa, u mjestu nađemo svakojaka igrališta, terene, a u zadnje vrijeme razvijaju biciklistički i vodeni turizam, mogu se unajmiti bicikli, ima mogućnosti za smještaj, a i za kuhanje u krušnoj peći. Sve to pogoduje i održavanju dječjih kampova, stoga mjesna Hrvatska samouprava svake se godine prijavljuje na natječaj za narodnosne kampove. Voditeljica kampa Agica

lfka-Prekšen već ima iskustva u organiziranju kampova, pa je i ove godine pripremila zanimljive programe za sudionike.

– Svake godine pokušamo okupiti što veći broj djece, zbog toga ne ograničavamo njihovu dob. Smatramo da ako imamo djecu od 3 do 16 godina, stvaramo jednu zajednicu mladih u selu, međusobno se bolje upoznaju, jer često nemaju prilike za to, neki uče u Kaniži, neki u Serdahelu. Naravno, to otežava naš posao jer moramo izmisliti takve aktivnosti koje će zaokupiti i malu i veću djecu, zbog toga smo osmislili raznovrsne programe s kolegicom Katicom Vegvari i odgojiteljicom Gabrijelom Prekšen. – reče voditeljica kampa.

U hrvatskom je kampu bilo i takve djece koja u školi ne uče hrvatski jezik, stoga su se organizatori potrudili da bude najviše takvih programa koji se vežu za upoznavanje hrvatske kulture i običaja, odnosno Hrvatske. Prvog su se dana upoznali s domaćim jelima pomurskih Hrvata i sami su se okušali u pečenju zlevanaka. Drugog je dana Balint Horvat, student budimpeštanske Muzičke akademije struke tamburice, član Tamburaškog sastava „Stoboš“, predstavio glazbalo tamburicu i kako se može na njoj svirati, te su skupa naučili nekoliko pjesmica. Sudionici su s pomoću odgojiteljice Gabrijele Prekšen, koja je članica sumartonske plesne skupine KUD-a Sumarton, učili pomurske i međimurske plesove. Osim navedenih programa posjetili su Varaždin, gdje su pogledali utvrdu i stari grad, bili na kupanju na letinjanskim bazenima, odnosno uživali u Adrenalinskom parku u Zalasabaru.

beta

Pečenje zlevanaka

Dan seoske zajednice u Mlinarcima

Mlinarčani, članovi civilnih udruga, Hrvatske samouprave odlučili su da će 6. lipnja provesti veseo dan u dobrom društvu, uz izvršni kulturni i sportski program i izvršna jela. Bilo je programa za sve naraštaje: nogometne utakmice, tamburaši, plesači, zumba, recitacije, pečenje lepinje, kuhanje gulaša, zračna igraonica, a uvečer bal uza sviranje sastava Mura.

Program polaznika mjesnoga dječjeg vrtića

Najuspješnije su priredbe koje je pokrenulo civilno stanovništvo, dok postoji dobra volja da se učini nešto dobro za zajednicu, dotle će i malo naselje koraknuti naprijed, bez obzira koliko ljudi živi u njemu. U Mlinarcima, već zaredom četiri godine udruži se civilno stanovništvo poradi organiziranja dana posvećenog svim mještanima od najmanje djece sve do umirovljenika. To je dan koji govori o zajedništvu, o dobrim međuljudskim odnosima, o snošljivosti, o očuvanju baštine i mnogih ostalih humanih i socijalnih vrijednosti. Nekoć je u mjestu bilo živo kada je još djelovala i školska ustanova, čak je radila i strukovna škola, bilo je mnoštvo događanja. Nakon zatvaranja jedne pa druge školske ustanove programi u mjestu postali su rjeđi, kulturni i sportski život postao je siromašniji, ali zahvaljujući mjesnomu nogometnom klubu, Hrvatskoj narodnosnoj samoupravi, dječjem vrtiću, pjevačkomu zboru, ribolovnom društvu i drugim civilnim organizacijama, povremeno se priređuju programi vezani uz njihovu djelatnost. Mlinarci je nekada bilo selo poznato po staroj poslatici, mazanici, više puta je priređen Festival mazanice, ali nažalost već nekoliko godina tradicija se ne nastavlja. Budući da je

mještanima nedostajao Dan naselja, četvero ljudi: Dora Mesaroš Benkó, Antal Benkó, Jožef Peti i Melinda Đimeši odlučili su da će organizirati Dan zajednice sa sportskim, kulturnim i drugim sadržajima.

– Sa suprugom smo se doselili u Mlinarce iz okolice Budimpešte prije četiri godine. – govori na mađarskome Dora Mesaroš Benkó – sviđalo nam se to područje. Obadvoje smo pedagogi, više puta sam pomagala oko nekih programa, ali nam se činilo da u selu treba jedna takva priredba koja je za sve mještane, i tako smo počeli organizirati nas četvero. Vidjeli smo da se ljudima to sviđa i nastavili smo svake godine. Danas već imamo mnogo podupiratelja i pomoćnika. Čak mnogi izvođači kulturnoga programa dolaze besplatno, mještani se sami javljaju da će kuhati i peći, i da ne nabrajam dalje. – reče gđa Benkó.

Inače bračni par Benkó veseli se što se doselio u Mlinarce, mještani su ih jako lijepo primili i prihvatili. Prema njihovu iskustvu pomurski su Hrvati druželjubivi, dobroga srca, veseli, vole se družiti, pjevati, plesati, no zbog toga su i dosta glasni, ali oni ne

Peču se lepinje (langoši).

mare za to. Uz civilnu pobudu stala je i mlinaračka Hrvatska samouprava, na čelu s Blažem Bodišem, potrudila se da na programu bude i hrvatskih sadržaja. Dan zajednice u Mlinarcima počeo je nogometnim utakmicama između družina pojedinih ulica, a istodobno su prijateljske družine započele kuhati u kotličima. Ispred Turističke informativne kuće se odvijao kulturni program na kojem je bilo i hrvatskih i mađarskih izvedaba. Vrtičari su izveli hrvatske igre i plesove, a osnovnoškolci, koji pohađaju serdahelsku ustanovu, recitali su hrvatske pjesme. Članice mlinaračkoga zbora ovaj put su izvele mađarske. Mura dance iz Kerestura moderne, a Plesni ansambl „Zala“ mađarske narodne plesove. Tamburaški sastav „Sumartonski lepi dečki“ zabavljao je publiku s poznatom hrvatskom pop-glazbom. Dan je okončan balom na otvorenome uz glazbu sastava Mura. Programi su obogaćeni i raznim zabavnim radionicama za djecu, zračnim toboganom, slikanjem lica, te kušanjem poslastica: lepinja, gofrija, palačinki i raznovrsnih kolača.

beta

Članice mlinaračkoga Pjevačkog zbora ovaj put u mađarskoj nošnji

Natjecanje hrvatskih ribiča u Mišljenu

Udruga baranjskih Hrvata uz potporu Hrvatske samouprave Baranjske županije priredila je županijsko natjecanje u ribolovu, koje je organizirano 20. srpnja 2019. godine na mišljenskom srednjem jezeru. Ove godine Udruga priređuje već četvrti put takvo natjecanje na tom jezeru, koje je u održavanju Udruge „Naši ljudi“, čiji je predsjednik Arnold Barić, ujedno i član Udruge te predsjednik Hrvatske samouprave grada Mišljenja. Natjecanje je počelo ujutro u 6 sati, kada je dvadesetak ribiča iz okolnih naselja zajedno otpočelo ribolov. Među natjecateljima bili su Salančani, Udvarci, Pogančani, Birjanci, Vršenđani, Naradci, Mišljenci... Ove je godine već uvrštena i nova kategorija, ona najmlađih hrvatskih ribiča. U toj kategoriji bilo je pet natjecatelja, petero djece iz Lotara, Salante, Mišljenja i Narada, koji su bili nagrađeni za cjelodnevni trud i rad. Nakon mjerenja ulova, odre-

Najmlađi ribiči mišljenskog natjecanja

Najbolji: pobjednik natjecanja Szabolcs Szólósi i Krištof Petrinović, ribič koji je ulovio najveću ribu

đen je redosljed te je slijedilo proglašenje najboljih ribiča i dodjela diploma te zajednički ručak, koji su pripremile predsjednica Udruge Marijana Balatinac i dopredsjednica Udruge Brigita Štivić Šandor. Natjecatelji su ukupno uhvatili stotinjak kilograma različitih vrsta ribe. Nagradu za najveću ribu osvojio je Martinčanin Krištof Petrinović, ravnatelj Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, koji je uhvatio ribu od 14,8 kilograma. Prvo mjesto na natjecanju pripalo je Sabolču Sološiju koji je uhvatio 28,95 kg ribe, drugo mjesto Pogančaninu Đusi Sabou, 10,9 kg, treće mjesto osvojio je Tibor Matoric s 9,56 kg ribe. Cijelo je prijepodne prošlo u iznimno dobrom ugođaju, i natjecatelji i promatrači jako su se ugodno osjećali i rado su skupa proveli svoje slobodno vrijeme u prelijepome mišljenskom okolišu.

Ramona Štivić

KUD Tanac na međunarodnim smotrama folkloru u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Pečuški KUD Tanac od 18. do 21. srpnja boravio je u Dugom Ratu (Splitsko-dalmatinska županija) i sudjelovao na tamošnjim događanjima vezanim uz Međunarodne folklorne susrete Splitsko-dalmatinske županije, koji su ove godine održani dvanaesti put. Tako je sudjelovao na V. Međunarodnom festivalu folkloru „Kolajna od zlata“ u organizaciji dugoratskog KUD-a „Dalmacija“, 21. srpnja, uz KUD-ove iz Rusije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Poljske, Slovačke i Hrvatske.

Kulturno-umjetnička društva: „Dalmacija“ iz Dugog Rata, „Ante Zaninović“ iz Kaštel Kambelovca, „Branimir 888 – Muć“ iz Muća i „Pleter“ iz Dugopolja dvanaesti put zaredom zajedničkim naporima i suradnjom organizirali su Međunarodne folklorne susrete Splitsko-dalmatinske županije, a folklorne su večeri održane na ljetnim pozornicama u Dugom Ratu, Kaštel Kambelovcu, Muću i Dugopolju. Tako su poklonici folkloru mogli uživati u međunarodnoj folklornoj plesnoj, vokalnoj i glazbenoj tradiciji ovih skupina: ruske Ansambl Mnogoletie, poljske Regionalni Zespol Banda Burek, makedonske KUD Ilinden, iz Mađarske pečuškoga KUD-a Tanac, slovačke Folklorni subor Čaćinare, bosansko-hercegovačke Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Rodoč“. Program su svake folklorne večeri upotrijebili domaćini te njihovi gostujući ansamblji iz Hrvatske.

KUD Tanac tako je sudjelovao na V. Međunarodnom festivalu folkloru „Kolajna od zlata“, u organizaciji dugoratskog KUD-a „Dalmacija“, 21. srpnja. Uz dugoratsku manifestaciju KUD Tanac

nastupio je u Dugopolju, 19. srpnja sudjelujući na 16. međunarodnom folklornom susretu „Ljepota u kamenu – kamenitom“ u organizaciji KUD-a Pleter“ iz Dugopolja, a 20. srpnja je sudjelovao na 18. međunarodnoj smotri folkloru „Stara je škrinja otvorena“ u Muću Donjem, u organizaciji KUD-a Muć. Kažimo kako je „Stara škrinja“ s Muća kao međunarodna smotra uvrštena u kalendar CIOFF-a, svjetske asocijacije folkloriša. Uz narečeno Tanac je sudjelovao na 17. međunarodnom susretu folklornih skupina pod nazivom „Za jubav tance igraše“ u organizaciji KUD-a „Ante Zaninović“ u Kaštel Kambelovcu.

Branka Pavić Blažetin

Pozivnica

Srdačno Vas pozivamo na 20. obljetnicu tamburaškog sastava

Kajkavci

koja će se obilježiti 31. kolovoza 2019. u umočkom kulturnom domu u 19 sati.

Nastupaju:
TS Židanci (Hrvatski Židan)
TS Kajkavci

U programu nastupaju i naši bivši svirači.

KERESTUR

Kulturno društvo „Kerestur“ 28. kolovoza je u domu kulture organiziralo priredbu pod naslovom „Opraštamo se od ljeta“. Na njoj su se sastale kulturne udruge koje već godinama surađuju: Plesni ansambl Kaniža, mjesni Pjevački zbor „Ružmarin“, đikeneški Pjevački zbor, i družili se, plesali i pjevali skupa, a naravno okupili su se i brojni zainteresirani gledatelji koji su se rado uključili u pjevanje i ples.

HRVATSKI ŽIDAN

Fara Hrvatskoga Židana, jahači i državatelji konjev iz okolice, srdačno vas pozivaju 7. septembra, u subotu, k Peruškoj Mariji na hodočašće konjanikov. U 10 uri se začme dvojezična maša, ku celebriraju Gáspár Csóka, umirovljeni profesor, benediktinac, dr. Anton Kolić, zlatomašnik, Štefan Dumović, židanski farnik, i Johann Ghinari, duhovnik austrijskoga Steinberga. U okviru svete maše se blagoslavlja i pilj sv. Antona Padovanskoga. Ako bude čemerno vrime, maša se služi u židanskoj crkvi.

Mihovics József
Azok a szép napok
 Útírajzok, esszék, tárcák, újságcikkék, riportok magyar és horvát nyelven

Josip Mihović
Tamo, tamo da putujem
 Putopisi, eseji, feljtoni, novinarski napisi i reportaže na hrvatskom i mađarskom jeziku

Dvojezična, hrvatsko-mađarska knjiga Josipa Mihovića može se nabaviti u knjižari LÍRA ovih naselja: Sambotel, Jegerseg, Kaniža, Kapošvar, Pečuh, Baja i Budimpešta.

Raspored školske godine 2019. – 2020.

Prvi je dan nastave nove školske godine ponedjeljak, 2. rujna 2019., a zadnji je dan ponedjeljak, 15. lipnja 2020. U novoj će školskoj godini biti sto osamdeset dana nastave, u stručnim gimnazijama sto sedamdeset i osam, u gimnazijama, srednjim školama i stručnim školama pak sto sedamdeset i devet dana. Prvo je polugodište do 24. siječnja 2020. Pojedine škole 31. siječnja 2020. roditeljima šalju obavijest učenicima, kod maloljetne djece roditeljima o rezultatima u učenju. **Školski praznici:** jesenski su od petka, 25. listopada 2019., do ponedjeljka, 4. studenoga 2019.; zimski: od petka, 20. prosinca 2019., do ponedjeljka, 6. siječnja 2020.; proljetni: od srijede, 8. travnja 2020., do srijede, 15. travnja 2020. **Tematski tjedni:** Tjedan novca 2. – 6. ožujka 2020.; **Digitalni tjedan:** 23. – 27. ožujka 2020.; **Tjedan održivosti:** 20. – 24. travnja 2020. **Jesenski maturalni ispiti** započinj 11. listopada 2019. s pismenim ispitima iz narodnosnih jezika i književnosti i traju do 25. listopada. Usmeni su ispiti zrelosti na visokome stupnju od 7. do 11. studenoga 2019., a na srednjem stupnju od 18. do 22. studenoga 2019. **Istaknuti praznici:** 30. rujna 2019. Dan narodne pripovijetke; 1. listopada 2019. Svjetski dan starih; 4. listopada 2019. Svjetski dan životinja; 31. listopada 2019. Svjetski dan štednje; 3. prosinca 2019. Međunarodni dan osoba s invaliditetom; 22. siječnja 2020. Dan mađarske kulture; 21. veljače 2020. Međunarodni dan materinskoga jezika; 22. ožujka 2020. Svjetski dan vode; 11. travnja 2020. Dan mađarskoga pjesništva; 22. travnja 2020. Dan planeta Zemlje.

Kristina Goher